

Høringsinnspill fra PBL til utdannings- og forskningskomiteens behandling av statsbudsjettet for 2025

- PBL (Private Barnehagers Landsforbund) ber Stortinget, i påvente av innføring av et nytt finansieringssystem, sikre at alle private barnehager får dekket sine reelle pensjonskostnader. Dette er både i tråd med intensjonen i «Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager» og [dommen fra Oslo tingrett avsagt 14. mars i år](#). I 2024 har 72,9 prosent av et utvalg på 1.411 PBL-barnehager høyere pensjonsutgifter enn de får dekket gjennom driftstilskuddet. Det indikerer at PBLs samlede medlemsmasse får [170 millioner kroner mindre i pensjonstilskudd enn de har i reelle pensjonsutgifter i 2024](#).
- PBL ber Stortinget anmode regjeringen om å justere satsene for kapitaltilskudd til private barnehager, slik at tilskuddene reflekterer barnehagenes reelle kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av barnehagebygg i et livsløpsperspektiv.
- PBL ber Stortinget gjeninnføre private barnehagers rett til å låne penger i Husbanken. Systematisk økonomisk forskjellsbehandling av private og kommunale barnehager, samt politisk skapt risiko og uforutsigbarhet, gjør det svært vanskelig for private barnehager å få nødvendige lån, blant annet til nødvendige oppgraderinger, i ordinære finansieringsinstitusjoner.

Begrunnelse for PBLs innspill

PBL er opptatt av å få på plass et finansieringssystem som er bærekraftig, forutsigbart og likeverdig. Systemet må sette alle barnehager, uavhengig av eierskap, i stand til å levere på de kvalitetskravene Stortinget har innført, og gi barnehagene finansiering for nye krav fra det tidspunkt kravene er innført. Private barnehager får, som en integrert del av tilskuddssystemet, et pensjonspåslag på 10 prosent av brutto lønnsutgifter i hjemkommunenenes egne ordinære barnehager. I statsbudsjettet for 2024 fullførte regjeringen kuttet i pensjonspåslaget i driftstilskuddet for private barnehager, fra 13 til 10 prosent. Med ytterligere 100 millioner kroner inndratt i 2024, har regjeringen samlet kuttet 600 millioner kroner i årlig tilskudd fra private barnehager i nedjustert pensjonspåslag. Dette er mer enn samlet overskudd i sektoren, som i [2021 og 2022 var på henholdsvis 532 og 297 millioner kroner](#).

Private barnehager som har høyere pensjonskostnader enn det pensjonspåslaget dekker, kan søke kommunen å få dekket kostnadene. Et viktig premis for kuttet i pensjonspåslaget var at det skulle komme på plass en forbedret søknadsordning for å sikre barnehager som av ulike årsaker har høyere pensjonskostnader enn de får dekket. Snart tre år etter kuttet i pensjonspåslaget, har sektoren ennå ikke fått en søknadsordning som sikrer barnehagene dekning til å betale for de ansattes pensjoner. I sum svekker kuttene og den dysfunksjonelle søknadsordningen private barnehagers muligheter til å opprettholde konkurransedyktige lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår for sine ansatte.

Selv om private barnehager etter loven har krav på å bli økonomisk likeverdig behandlet med kommunale barnehager, får private barnehager nå [mindre enn 90 kroner i offentlig finansiering, per 100 kroner som kommunene bruker på tilbudet i egen regi](#).

Slik blir det betydelige offentlige besparelser av å bruke private barnehager. Ifølge helt ferske beregninger, utført av Agenda Kaupang, har den gjennomsnittlige årlige besparelsen ved private barnehager vært 4,3 milliarder kroner de siste fem årene. Deres analyser viser besparelser ved private barnehager på hele 6 milliarder kroner i 2023, høyere enn de har målt noen gang tidligere. Private barnehager vil gjerne bidra med tilbud av høy kvalitet og stort mangfold, og med konkurransedyktige lønns- og pensjonsvilkår for de ansatte. I sektoren er det også høy grad av anerkjennelse for at private barnehager fortsatt skal gi samfunnet mer velferd per brukte offentlige krone, sammenlignet med kommunale barnehager.

Men slik utviklingen har vært de siste årene, er finansieringen av sektoren ikke lenger bærekraftig. Konsekvensen er at mange gode barnehager tvinges til å legge ned svært populære tilbud.

- I 2022 hadde 45 prosent av alle ordinære private barnehager et negativt årsresultat.
- I perioden 2021-2023 er det blitt 184 færre private barnehager, mot 27 færre kommunale barnehager.

Dessverre blir PBL hver eneste uke kontaktet av medlemsbarnehager som, på grunn av økonomiske utfordringer, vurderer å legge ned virksomheten.

Mulig nytt finansieringssystem

Høsten 2024 har de politiske partiene på Stortinget forhandlet om et mulig nytt barnehageforlik. Endringer av finansieringssystemet har stått sentralt i disse samtalene. Men i skrivende stund er det fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til hvordan fremtidig finansiering av private barnehager vil bli. Det vi imidlertid vet, er at vedtak om endringer i finansieringssystemet som helhet ikke vil tre i kraft før tidligst i 2026. Da kan det for mange barnehager være for sent.

Derfor vil PBL på det sterkeste oppfordre Stortinget til å ta noen grep på kort sikt, for å bidra til å ivareta den kvaliteten og det mangfoldet i tilbud som private barnehager representerer, frem til et eventuelt nytt finansieringssystem er på plass.

Om PBL

- PBL er Norges største interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager, stiftet i 1993.
- PBL har om lag 1.900 medlemsbarnehager i 214 kommuner i alle landets fylker.
- Våre medlemmer representerer mangfoldet i barnehagesektoren, de er selskaper, stiftelser og foreninger. Halvparten av våre medlemmer er enkeltstående barnehager, mens resten inngår i et fellesskap på to eller flere barnehager.
- PBL har hatt hoved- og hovedtariffavtale med Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Delta siden 1997.
- Siden 2014 har det vært en forutsetning for å være medlem i PBL at barnehagene har en tariffavtale som også regulerer tjenestepensjonen